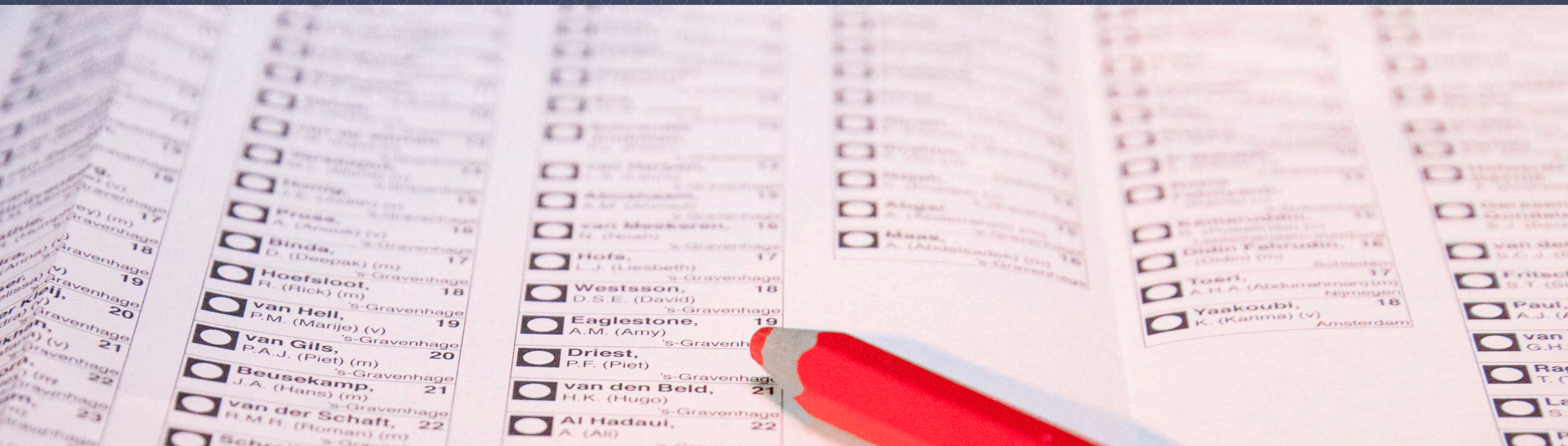

21 maart 2019
Auteur: Lisette van Vliet

Dag na Provinciale Staten- verkiezingen

Samenvatting

FVD-kiezer doet voorzichtige handreiking aan kabinet

Veel kiezers die gisteren Forum voor Democratie hebben gestemd, zijn niet op voorhand tegen elke samenwerking met het kabinet in de Eerste Kamer. Zes op de tien (63%) vinden dat hun partij per kabinetsmaatregel moet kijken of ze het kabinet in de Eerste Kamer steunen. Dit blijkt uit onderzoek van EenVandaag, die vandaag een paar duizenden kiezers ondervroeg die gisteren FVD hebben gestemd. Eén op de vijf (21%) vindt dat kabinetsmaatregelen nooit gesteund moet worden.

Forum-kiezers willen waken voor PVV-taferelen

Sommige FVD-kiezers geven ook aan geen keihard 'nee' te zeggen tegen een samenwerking, omdat ze niet - zoals de PVV - bij voorbaat uitgesloten willen worden. "De PVV gooide de deur altijd dicht, dan bereik je niets. De regering zal nu wel meer naar rechts moeten gaan."

Weg met de klimaatdrammers en gelukzoekers

FVD-kiezers hebben vooral op de partij gestemd vanwege de standpunten op het gebied van immigratie (64%), klimaat (63%) en de EU (37%). Ze vinden dan ook dat het kabinet alleen gesteund kan worden in de Eerste Kamer, als het op die terreinen tegemoet komt aan de standpunten van de partij. Zo zegt iemand: "Of er samengewerkt wordt, dat hangt er helemaal van af. In elk geval moet het klimaatakkoord van tafel, weg met de klimaatdrammers en ook met de gelukzoekers." De meeste FvD-kiezers geven aan dat hun keuze voor de partij al vaststond voor de campagnes van start gingen.

Samenvatting

Coalitiekiezers willen met PvdA samenwerken

Coalitiekiezers zien liefst samenwerking met de PvdA, niet met FVD

De coalitie heeft zijn meerderheid in de Eerste Kamer verloren. Er zijn nu drie partijen waarmee ze kunnen onderhandelen om direct een meerderheid te krijgen. Het liefst zouden de kiezers die gisteren op een coalitiepartij hebben gestemd, zien dat het kabinet in de Eerste Kamer de samenwerking opzoekt met de PvdA (45%), gevolgd door GroenLinks (35%). Een samenwerking met Forum voor Democratie vindt slechts één op de zeven (14%) coalitiekiezers een goed plan.

Er is wel verschil tussen de coalitiepartijen: de VVD- en CDA-kiezers willen het liefst samenwerken met de PvdA, de D66-kiezers zien GroenLinks als ideale kandidaat en de ChristenUnie-kiezers zien zowel GroenLinks als PvdA als een optie.

Provinciale Statenverkiezingen

Verdeeldheid over uitslag

Gisteren waren de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De prognoses zijn dat FVD de grote winnaar is. In de Eerste Kamer krijgt FVD mogelijk 13 zetels, de VVD 12 zetels.

Hoe tevreden ben je met de uitslag?

Heel tevreden: 20%
Redelijk tevreden: 29%
Redelijk ontevreden: 20%
Heel ontevreden: 26%
Weet niet / geen mening: 5%

Nu VVD, CDA, D66 en ChristenUnie gezamenlijk geen meerderheid meer hebben in de Eerste Kamer is dat wat mij betreft...

Een goede zaak: 58%
Een slechte zaak: 30%
Weet niet / geen mening: 12%

Alle kiezers

Landelijke politiek belangrijkst

De volgende vragen zijn alleen gesteld aan deelnemers die gestemd hebben.

Op welk moment heb je bepaald op welke partij je ging stemmen?

Ik stem altijd op dezelfde partij: 22%
Al voor de start van de verkiezingen: 34%
Ongeveer twee weken voor de verkiezingen: 13%
Ongeveer een week voor de verkiezingen: 6%
In de laatste week voor de verkiezingen: 7%
Een dag voor de verkiezingen: 5%
Op de verkiezingsdag: 9%
In het stembokje: 2%
Dat weet ik niet meer: 1%

Waar heb jij bij de keuze van je stem vooral op gefocust?

Op zaken die spelen in mijn provincie: 32%
Op de samenstelling van de Eerste Kamer / landelijke politiek: 63%
Weet niet / geen mening: 5%

Nu de voorlopige prognoses van de uitslag bekend zijn: heb je dan spijt je van stem?

Ja: 1%
Nee: 98%
Ik weet het niet: 1%

'Mijn stem bij de Provinciale Statenverkiezingen is voor het belangrijkste deel bedoeld als protest tegen het kabinetsbeleid.'

Eens: 36%
Oneens: 60%
Weet niet / geen mening: 4%

Forum voor Democratie-kiezers

Immigratie en klimaat belangrijkst

De volgende vragen zijn alleen gesteld aan deelnemers die bij de Provinciale Statenverkiezingen gestemd hebben op Forum voor Democratie.

Waarom heb je op Forum voor Democratie gestemd? Je kan drie antwoorden aankruisen.

Top-5:

1. Standpunt over immigratie: 64%
2. Standpunt over klimaat: 63%
3. Standpunt over EU: 37%
4. Nederlandse identiteit 34%
5. Als proteststem tegen de gevestigde orde: 32%

Hoeveel vertrouwen heb jij dat Thierry Baudet zijn werk goed doet als partijleider van Forum voor Democratie?

- Heel veel vertrouwen: 48%
- Redelijk veel vertrouwen: 47%
- Niet zo veel vertrouwen: 2%
- Helemaal geen vertrouwen: -
- Weet niet / geen mening: 3%

Wat vind je van Baudet als partijleider?

'Recht doorzee tegen de gevestigde orde. Maar wel op een beschaafde manier.'

'Razend knap hoe hij in korte tijd de organisatie op poten heeft gezet, met goede mensen om zich heen.'

'Neemt geen blad voor de mond en is intelligent.'

Coalitiekiezers

Liefst met PvdA samenwerken

De volgende vragen zijn alleen gesteld aan kiezers die met de Provinciale Statenverkiezing op een coalitiepartij hebben gestemd.

In de Eerste Kamer is het kabinet nu zijn meerderheid kwijt. Er zijn drie partijen met wie ze kunnen samenwerken om een meerderheid te krijgen.

Met welke partijen vind je het acceptabel dat de coalitie mag samenwerken in de Eerste Kamer?

	Wel acceptabel	Niet acceptabel	Weet niet / geen mening
PvdA	87%	9%	4%
GroenLinks	73%	23%	4%
FVD	26%	63%	11%

Met welke van onderstaande partijen zou je het liefst zien dat de coalitie gaat samenwerken in de Eerste Kamer? Je mag 1 antwoord aankruisen.

- PvdA: 45%
- GroenLinks: 35%
- FVD: 14%
- Weet niet / geen mening: 6%

Oppositiekiezers

Per maatregel steunen in EK

De volgende vragen zijn alleen gesteld aan kiezers die met de Provinciale Statenverkiezing op een oppositiepartij hebben gestemd.

Nu het kabinet na de Provinciale Verkiezingen z'n meerderheid heeft verloren in de Eerste Kamer, moet het steun zoeken van andere partijen om wetsvoorstellen door te voeren.

Wat vind je dat de partij waar je op hebt gestemd zou moeten doen? Met welk van onderstaande stellingen ben je het st meeste eens?

	Kabinet op geen enkele manier steunen	Per maatregel beslissen of ze steunen	Kabinet in principe steunen, als vastgelegd is wat mijn partij ervoor terug krijgt	Weet niet / geen mening
FVD-kiezers	21%	63%	13%	3%
PVV-kiezers	38%	51%	7%	4%
GroenLinks-kiezers	1%	74%	20%	5%
PvdA-kiezers	3%	68%	23%	6%
SP-kiezers	17%	70%	11%	2%
PvdD-kiezers	4%	82%	7%	6%
50PLUS-kiezers	7%	59%	33%	1%

Hoe lang blijft kabinet?

Kwart verwacht dit jaar val

De volgende vraag is gesteld aan alle deelnemers aan het onderzoek.

Denk je dat het kabinet de volledige regeertermijn van vier jaar gaat volmaken of verwacht je dat het kabinet eerder gaat vallen?

Het kabinet valt in 2019: 27%

Het kabinet valt in 2020: 17%

Het kabinet maakt de volledige regeerperiode van vier jaar vol: 40%

Weet niet / geen mening: 16%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden op 21 maart 2019, deden 19.400 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Lisette van Vliet: lisette.van.vliet@eenvandaag.nl

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 50 tot 60 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

